

สืบค้นอย่างไรให้ได้ผลตามต้องการ?

➡ การสืบค้นที่มักทำให้ไม่พบผลตามต้องการ

ตัวอย่าง

X พิมพ์เป็นประโยค เช่น

การขายของทางออนไลน์

วัคซีนรักษาโรคโควิดในประเทศไทย

X พิมพ์ข้อมูลที่ไม่จำเป็นเข้าไปด้วย เช่น ประเภททรัพยากร

หนังสือ การขายของทางออนไลน์

บทความ วัคซีนรักษาโรคโควิดในประเทศไทย

X เลือกแหล่งข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เช่น ต้องการสืบค้นบทความวารสาร แต่เลือกสืบค้นจากฐานข้อมูลหนังสือ หรือ กรณีสืบค้นจาก SWU Discovery หากต้องการสืบค้นหนังสือที่ให้บริการในห้องสมุด ซึ่งต้องเลือกกลุ่มทรัพยากรเป็น SWU Library Catalog แต่ไปเลือกกลุ่มทรัพยากรที่สืบค้นเป็น SWU e-Resources เป็นต้น

➡ วิธีการสืบค้นให้ได้ผลการสืบค้นที่ต้องการ

ก่อนการสืบค้นข้อมูล ควรจะต้องทราบว่า เรื่องที่ต้องการสืบค้นคืออะไร ต้องใช้คำค้นใดบ้าง ต้องการทรัพยากรประเภทใด จะสืบค้นได้จากแหล่งใด ด้วยวิธีการสืบค้นใดและอย่างไร

1. กำหนดคำค้นหรือคำสำคัญ (Keywords)

1.1 คำค้นหรือคำสำคัญ เป็นได้ทั้ง “คำ” และ “กลุ่มคำ” หรือ “วลี” ที่ถือเป็นคำสำคัญของเรื่องที่ต้องการ เช่น

เรื่องที่ต้องการสืบค้น คือ การขายของทางออนไลน์

คำสำคัญ คือ การขาย ออนไลน์

เรื่องที่ต้องการสืบค้น คือ วัคซีนรักษาโรคโควิด-19 ในประเทศไทย

คำสำคัญ คือ วัคซีน โควิด-19 ประเทศไทย

1.2 การกำหนดคำค้น เป็นการช่วยเพิ่มความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องที่ต้องการ เพื่อให้ได้คำค้นที่ตรงประเด็น รวมถึงคำค้นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 กรณีเรื่องที่ต้องการสืบค้นมีหลายประเด็น ซึ่งมักพบได้กับการสืบค้นเรื่องสำหรับการทำงานวิจัยหรือปริญยานิพนธ์ จะต้องวิเคราะห์หรือแยกให้ชัดเจนว่า อะไรคือประเด็นหลัก และอะไรคือประเด็นรองหรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อระบุและจัดลำดับคำสำคัญสำหรับใช้เป็นคำค้น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการกำหนดคำค้นอื่นๆ ที่มีความหมายเหมือน/ใกล้เคียงกัน คำที่มีความหมายกว้างกว่า/แคบกว่า เพื่อความครอบคลุมในการสืบค้นอีกด้วย

ตัวอย่าง

เรื่องที่ต้องการสืบค้น คือ พฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าทางออนไลน์ใน

กรุงเทพมหานคร

ประเด็น	คำค้น	คำค้นอื่นที่มีความหมายเหมือน/ใกล้เคียง
ประเด็นหลัก	ผู้บริโภค	ลูกค้า
	พฤติกรรม	
	การซื้อ	
	ออนไลน์	อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก facebook
ประเด็นรอง	กรุงเทพมหานคร	

ในการกำหนดคำค้นนั้น ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนคำที่ใช้ตามความเหมาะสม ทั้งคำที่มีความหมายเหมือน/ใกล้เคียง หรือคำที่มีความหมายกว้างกว่า/แคบกว่า ทั้งนี้ในการระบุคำค้นเพื่อสืบค้นจะต้องเริ่มจากการใช้คำค้นที่เป็นประเด็นหลักก่อน หากพบผลการสืบค้นจำนวนมาก จึงค่อยๆ เพิ่มคำค้นอื่นตามลำดับความสำคัญ จนได้จำนวนผลการสืบค้นที่ต้องการ ดังตัวอย่าง สามารถระบุคำค้นตามลำดับ ได้ดังนี้

ผู้บริโภค (ลูกค้า)	พฤติกรรม	การซื้อ	ออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต) (เว็บไซต์) (เฟซบุ๊ก) (facebook)	กรุงเทพมหานคร
-----------------------	----------	---------	--	---------------

2. ใช้เครื่องหมายช่วยในการสืบค้น (Wildcards)

การใช้เครื่องหมายร่วมกับคำค้น เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การสืบค้นตรงตามความต้องการมากขึ้น เครื่องหมายพื้นฐานที่ใช้บ่อย ได้แก่

2.1 “ ... ” ใช้สำหรับการกำหนดให้คำค้นที่อยู่ในเครื่องหมายนี้ ปรากฏตามที่พิมพ์ เหมาะกับการสืบค้นด้วยกลุ่มคำหรือวลี โดยเฉพาะคำภาษาอังกฤษ เช่น

“environmental management” “coronavirus disease”

ผลการสืบค้นที่ได้ คือ คำทั้ง 2 คำ จะอยู่ติดกันเสมอ

หากพิมพ์คำค้นทั้ง 2 คำ โดยไม่ใส่ในเครื่องหมาย “...”

ผลการสืบค้นที่ได้ คือ คำทั้ง 2 คำ อาจอยู่ติดกัน หรืออยู่แยกกันก็ได้

2.2 “ * ” ใช้สำหรับการละตัวอักษรตั้งแต่ 0 ตัวอักษรขึ้นไป ซึ่งจะวางตรงจุดใดของคำค้นก็ได้ เช่น

manage* ผลการสืบค้นที่ได้ คือ manage, manages, manager, management

2.3 “ ? ” ใช้แทนตัวอักษร 1 ตัวอักษร เช่น

wom?n ผลการสืบค้นที่ได้ คือ woman, women
fib?? ผลการสืบค้นที่ได้ คือ fiber, fibre

2.4 (...) ใช้สำหรับการจัดลำดับการสืบค้นก่อนหลัง เช่น

covid AND (prevention OR symptoms OR treatment)
ผลการสืบค้นที่ได้ คือ ต้องมีคำว่า covid และคำใดคำหนึ่งใน 3 คำที่อยู่ในวงเล็บก็ได้

3. สร้างเงื่อนไขการสืบค้นโดยใช้ตัวเชื่อม (Operators)

กรณีมีคำค้นมากกว่า 1 คำ สามารถสร้างเงื่อนไขการสืบค้นโดยใช้ตัวเชื่อมเพื่อให้ได้ผลการสืบค้นที่ตรงความต้องการและครอบคลุมยิ่งขึ้น

3.1 AND ค้นหาทุกคำ เช่น

วัคซีน AND โควิด โดยกำหนดให้ค้นหาจากชื่อเรื่อง
ผลการสืบค้นที่ได้ คือ จะต้องมีการปรากฏชื่อเรื่อง
prevention AND symptoms AND covid โดยกำหนดให้ค้นหาจากชื่อเรื่อง
ผลการสืบค้นที่ได้ คือ จะต้องมีการปรากฏชื่อเรื่อง

หมายเหตุ: นอกจากการใช้คำว่า AND แล้ว การเว้นวรรคระหว่างคำค้น ก็ถือเป็นการใช้เงื่อนไข AND เช่นกัน
เช่น วัคซีน โควิด ผลการค้นที่ได้ จะต้องมีการปรากฏชื่อเรื่อง

3.2 OR ค้นหาอย่างน้อย 1 คำ เช่น

โคโรนาไวรัส OR โควิด โดยกำหนดให้ค้นหาจากชื่อเรื่อง
prevention OR symptoms OR treatment โดยกำหนดให้ค้นหาจากชื่อเรื่อง
ผลการสืบค้นที่ได้ คือ คำใดคำหนึ่งจะต้องปรากฏชื่อเรื่อง

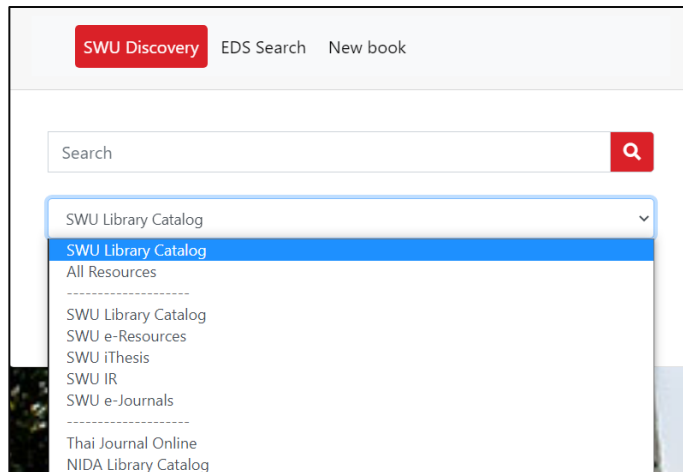
3.3 NOT ไม่ต้องค้นหาคำที่กำหนด เช่น

โคโรนาไวรัส NOT โควิด โดยกำหนดให้ค้นหาจากชื่อเรื่อง
ผลการสืบค้นที่ได้ คือ ในชื่อเรื่องจะต้องมีคำว่า โควิดปรากฏอยู่เท่านั้น
โดยต้องไม่มีคำว่า โควิด

4. เลือกแหล่งข้อมูลหรือกลุ่มทรัพยากรที่ต้องการสืบค้นให้เหมาะสม

พิจารณาว่าต้องการสืบค้นจากทรัพยากรประเภทใด เช่น หนังสือ บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ เป็นต้น ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ รูปแบบฉบับพิมพ์หรืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพิจารณาแหล่งทรัพยากรสำหรับการสืบค้นให้เหมาะสม

เช่น ต้องการสืบค้นจาก SWU Discovery ซึ่งเป็นเครื่องมือสืบค้นทรัพยากรของห้องสมุด

4.1 หากต้องการสืบค้นหนังสือ บทความวารสาร หรือปริยญาณิพนธ์ ที่ให้บริการในห้องสมุด จะต้องเลือกกลุ่มทรัพยากรเป็น **SWU Library Catalog**

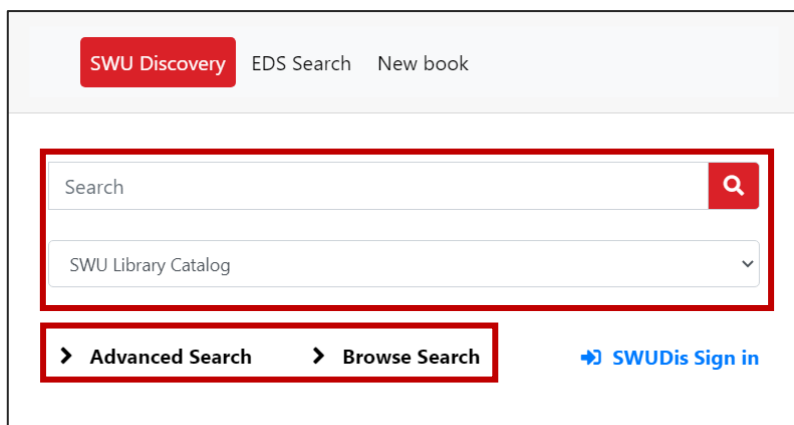
4.2 หากต้องการสืบค้นหนังสือหรือวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดจัดให้บริการ จะต้องเลือกกลุ่มทรัพยากรเป็น **SWU e-Resources**

4.3 หากต้องการสืบค้นทุกกลุ่มทรัพยากรในระบบสืบค้นของห้องสมุด รวมถึงหนังสือหรือบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งต่างๆ ทั่วโลกที่เข้าใช้ได้แบบไม่เสียค่าใช้จ่าย (Open Access) จะต้องเลือกกลุ่มทรัพยากรเป็น **All Resources**

เป็นต้น

5. เลือกวิธีการสืบค้นที่เหมาะสม

พิจารณาว่าจะเลือกวิธีการสืบค้นแบบใด ได้แก่ การสืบค้นวิธีพื้นฐาน (Basic Search) การสืบค้นขั้นสูง (Advanced Search) หรือการสืบค้นแบบไล่เรียง (Browse Search)

5.1 กรณีไม่ทราบชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง: ควรสืบค้นด้วยคำค้นหรือคำสำคัญ โดยเลือกสืบค้นได้ 2 วิธี
ได้แก่

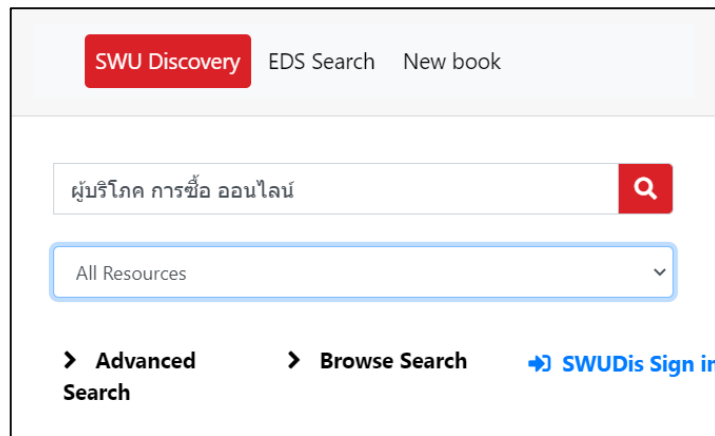
5.1.1 สืบค้นด้วยวิธีพื้นฐาน (Basic Search): เป็นการสืบค้นแบบกว้างๆ ผลการสืบค้นที่ได้
จะมีจำนวนมาก เนื่องจากคำค้นที่ใช้สืบค้นนั้น จะปรากฏอยู่ในเขตข้อมูลใดก็ได้ เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หัวเรื่อง
สารบัญ เป็นต้น

ตัวอย่าง

ต้องการสืบค้นเรื่องเกี่ยวกับ พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าทางออนไลน์

คำค้นที่ใช้ คือ ผู้บริโภค การซื้อ ออนไลน์

สืบค้นจากกลุ่มทรัพยากร: All Resources

ผลการสืบค้นที่ได้ พบ 104 รายการ ที่มีคำค้นทั้ง 3 คำปรากฏในเขตข้อมูลต่างๆ

5.1.2 การสืบค้นขั้นสูง (Advanced Search): เป็นการสืบค้นที่เจาะจงยิ่งขึ้น ผลการสืบค้นที่ได้จะมีจำนวนน้อยและแคบกว่าการสืบค้นแบบพื้นฐาน เนื่องจากการสืบค้นโดยการกำหนดเขตข้อมูลที่ต้องการสืบค้น เช่น ต้องการค้นจากชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หรือหัวเรื่อง และสามารถเชื่อมคำค้นได้มากกว่า 1 คำ หรือมากกว่า 1 เขตข้อมูล เช่น เชื่อมคำค้นระหว่างชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่องที่ต้องการ รวมถึงจำกัดผลการสืบค้นให้แคบลงจากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ปีพิมพ์ ประเภททรัพยากร เป็นต้น

ตัวอย่าง

ต้องการสืบค้นเรื่องเกี่ยวกับ พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าทางออนไลน์

คำค้นที่ใช้ คือ ผู้บริโภค การซื้อ ออนไลน์

ช่องทางการสืบค้น คือ ชื่อเรื่อง และใช้คำเชื่อม AND เพื่อให้ทั้ง 3 คำค้นปรากฏอยู่ใน

ชื่อเรื่อง

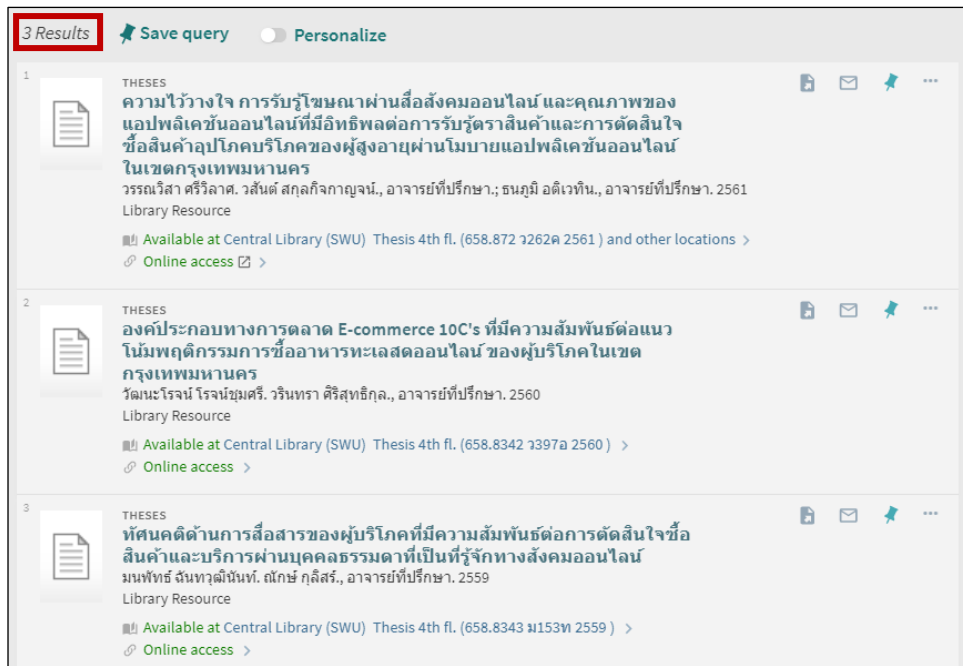
กำหนดข้อมูลเพิ่มเติม คือ ต้องเป็นวิทยานิพนธ์ (Thesis) ภาษาไทย และปีพิมพ์

ย้อนหลัง 5 ปี

The screenshot shows an advanced search interface with the following elements:

- Search for: SWU Library Course Reserve
- Search Scope: All Resources
- Search criteria:
 - Title contains ผู้บริโภค
 - AND Title contains การซื้อ
 - AND Title contains ออนไลน์
- Filters:
 - Material Type: Theses
 - Language: Thai
 - Publication Date: Last 5 years
- Buttons: + ADD A NEW LINE, CLEAR
- Summary bar: Title contains ผู้บริโภค AND Title contains การซื้อ AND Title contains ออนไลน์ SEARCH

ผลการสืบค้นที่ได้ พบ 3 รายการ ที่เป็นวิทยานิพนธ์ ปีพิมพ์ย้อนหลัง 5 ปี และมีคำค้นทั้ง 3 คำปรากฏอยู่ในชื่อเรื่อง

5.2 กรณีที่ทราบชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง: ควรใช้วิธีการสืบค้นแบบไล่เรียง (Browse Search) เพื่อให้ได้ผลการสืบค้นที่รวดเร็วขึ้น

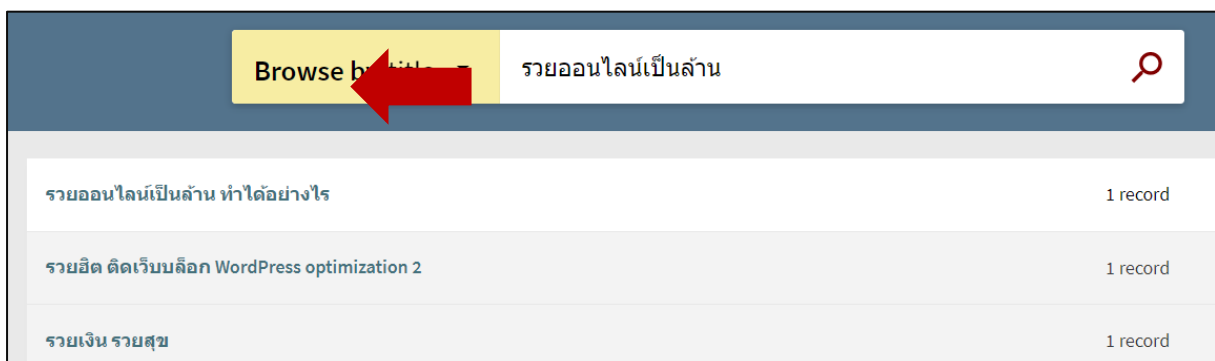
ตัวอย่าง

ต้องการสืบค้นหนังสือที่มีชื่อว่า “รายออนไลน์เป็นล้าน ทำได้อย่างไร”

คำค้นที่ใช้ คือ พิมพ์ทั้งชื่อเรื่อง หรือพิมพ์ส่วนต้นของชื่อเรื่อง เช่น รายออนไลน์เป็นล้าน

หากห้องสมุดมีหนังสือเรื่องดังกล่าวให้บริการ จะแสดงผลการสืบค้นตามลำดับอักษร ซึ่งจาก

ตัวอย่าง พบหนังสือชื่อเรื่องดังกล่าวจำนวน 1 รายการ

6. กรองผลการสืบค้น

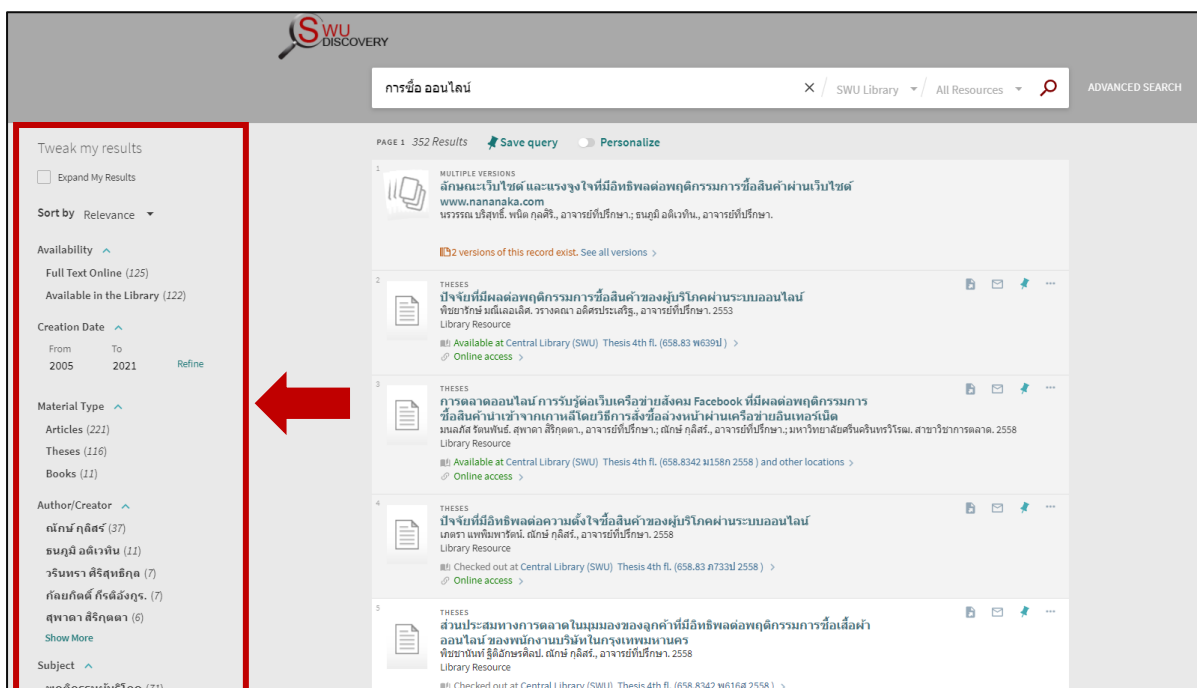
6.1 หากผลการสืบค้นที่ได้ไม่ตรงประเด็นที่ต้องการ

ควรตรวจสอบความถูกต้องของการสะกดคำค้น ปรับเปลี่ยนหรือตัดคำค้นที่ไม่จำเป็นออกจนกว่าจะพบผลการสืบค้นที่ตามต้องการ

6.2 หากผลการสืบค้นที่ได้มีจำนวนมาก

ควรกรองผลการสืบค้นให้แคบลงและตรงความต้องการยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มคำค้น การเลือกหัวเรื่อง (Subject) ปีพิมพ์ ประเภททรัพยากร และข้อมูลอื่นๆ ตามต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแหล่งข้อมูลที่ใช้สืบค้นว่าให้กรองผลการสืบค้นจากข้อมูลใดบ้าง

สำหรับ SWU Discovery นั้น สามารถกรองผลการสืบค้นได้ที่ **Tweak my results** ซึ่งอยู่ด้านซ้ายมือของหน้าจอที่แสดงผลการสืบค้น

การกรองผลการสืบค้นที่ควรใช้ ได้แก่

6.2.1 Creation Date: กำหนดปีพิมพ์ที่ต้องการ

6.2.2 Material Type: เลือกประเภททรัพยากรที่ต้องการ เช่น Books (หนังสือ) Theses (ปริญญาานิพนธ์/สารนิพนธ์ของมหาวิทยาลัย) Dissertation (ปริญญาานิพนธ์จากฐานข้อมูลต่างประเทศ) Articles (บทความวารสาร) Journals (วารสาร) เป็นต้น

6.2.3 Subject: เลือกหัวเรื่อง*หรือกลุ่มเนื้อหาที่ต้องการ

(หัวเรื่อง คือ คำ หรือกลุ่มคำ/วลี ที่ห้องสมุดกำหนดเพื่อใช้บอกเนื้อหาสำคัญของทรัพยากรสารสนเทศ) นอกจากนี้ยังสามารถกรองจาก **Availability** ซึ่งเป็นการเลือกแหล่งที่ให้บริการ เช่น Available in the Library (ทรัพยากรที่ให้บริการในห้องสมุด) Full Text Online (ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้เอกสารฉบับเต็ม) เป็นต้น

7. จัดเรียงผลการสืบค้น

เมื่อได้ผลการสืบค้นตามที่ต้องการแล้ว ควรจัดเรียงผลการสืบค้นตามลำดับความสำคัญที่ต้องการ เช่น จัดเรียงตามปี หรือตามความเกี่ยวข้อง เป็นต้น

สำหรับ SWU Discovery นั้น สามารถเลือกจัดเรียงผลการสืบค้นได้ที่ **Sort by** ซึ่งเลือกจัดเรียงที่สำคัญ ได้แก่

7.1 Relevance: จัดเรียงตามความเกี่ยวข้องกับคำค้น

7.2 Date-newest: จัดเรียงจากปีพิมพ์ล่าสุดไปหาปีพิมพ์เก่าสุด

The screenshot shows a search results interface. On the left, there is a 'Tweak my results' section with a 'Sort by' dropdown menu. The menu is open, showing options: Relevance, Date-newest, Author, Title, and Date-oldest. A red arrow points to the 'Date-newest' option. The background shows search results for 'ลักษณะเว็บไซต์ และแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ www.nananaka.com' and 'ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์'.

สรุปหลักการสืบค้นเพื่อให้ได้ผลการสืบค้นที่ตรงตามความต้องการนั้น ควรจะเริ่มจากการกำหนดคำค้นที่ตรงกับเรื่องที่ต้องการ จากนั้นสืบค้นแบบกว้างหรือใช้คำค้นที่เป็นประเด็นหลัก รวมถึงปรับเปลี่ยนคำค้นให้เหมาะสม จากนั้นจึงค่อยๆ จำกัดผลการสืบค้นให้แคบลงโดยการระบุคำค้นอื่นที่เป็นประเด็นรอง และกรองผลลัพธ์ให้เจาะจงตามประเภททรัพยากร ปีพิมพ์ เป็นต้น การระบุคำค้นและจำกัดผลการสืบค้นแบบเจาะจงมากเกินไปนั้น อาจทำให้ไม่พบผลการสืบค้นหรือพบผลการสืบค้นที่มีจำนวนน้อยจนเกินไป นอกจากนี้ ควรสืบค้นข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อความครอบคลุมและครบถ้วนยิ่งขึ้น เช่น สืบค้นจากระบบสืบค้นของห้องสมุดต่างๆ หรือสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ ประกอบกัน เป็นต้น

ห้องสมุดองครักษ์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มีนาคม 2564